

CAM SANATINDA GÜNÜMÜZ GELİŞMELERİ

Bu yazı Aydın Turizm, editörüm Çiğdem Aydoğdu, Ömür Duruerk, Özgün Günyar ve ailesi; Didem'in kuzeni Ayşe hn; Lüleburgaz'da Pınar Çıdar katkılarıyla hazırlanmıştır. Yazıyı kendilerine ithaf ederim.

Çok Kısa Cam ve Tarihi

Cam malzemenin tarihi 5000 yıl öncesine, seramiğin kullanımı ise ortalama 10.000 yıl öncesine kadar gitmektedir. Seramiğin geçmişi daha eski olmasına rağmen cam kadar tercih edilmez. Işık, cam formun içinden geçerek veya bünyesinde var olarak, çeşitli renklerle gözümüze daha çekici görünmesini sağlamaktadır. Saydamlığı, pürüzsüzlüğü ile ilgimizi ve dikkatimizi çekmektedir.

Cam bugün, %70 silis, %15 soda, potas, %10 kireç ve %5 diğer katkı maddeleri ile renklendiricilerin karışımının yüksek sıcaklıkta eritilmesiyle oluşmaktadır. Kimyacılar camı gerçekte bir sıvı olarak tanımlarlar, saydamlığı da buradan kaynaklanmaktadır. Cam tarihi üzerine yapılan araştırmalar göstermektedir ki, camcılığın kaynağı Akdeniz havzasıdır. Cam üretimi için temel malzeme olan kumun ve çam odununun kolay bulunduğu her yerde camcılık yangınlıkla gelişmiştir.

Foto1: Cam Ocağı Vakfı, kalıba cam

Foto2: Cam Ocağı Vakfı, Ahmet Özdeniz, alevle şekillendirme, 2010
üfleme tekniği, İstanbul, 2010

Türkiye'de Cam Eğitimi

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu M.K. Atatürk'ün talimatı ile kurulan Paşabahçe Cam Fabrikası dünya devleri arasındadır. Ülkemizde cam sanayi bugün ileri bir düzeye ulaşmıştır ancak cam sanatı konusunda oldukça yeniyiz.

1989-90'larda Mimar Sinan Üniversitesi'nde (MSÜ) cam eğitiminin başladığını ve lisans eğitimim sırasında okulda Remzi Köklü'den cam üfleme tekniği derslerini aldığımı anımsıyorum. Fakat bu ders bir iki dönem bir ders biçimindeydi ve sonrası gelmedi. Bugün MSÜ bu konuda geçmişine oranla gelişme göstermiştir. Cam atölyesini geliştirmiş, hatta son zamanlarda da Cam Ocağı Vakfı ile ortak çalışmalara başlamışlardır.

Cam Ocağı Vakfı, Yılmaz Yalçınkaya tarafından, Nisan 2002'de kurulmuştur. Cam Ocağı'nın kuruluş amacı; uluslararası düzeyde cam eğitimi vermek, dünya çapında isim yapmış cam sanatçıları cam ilgi duyanlarla buluşturmak ve camın güzel sanatların bir dalı olarak gelişmesini sağlamak olmuştur. Vakfın kuruluşundan 2 yıl sonra 2004 yılında, Anadolu Üniversitesi'nin GSF bünyesinde, Türkiye'nin ilk ve tek olma özelliğine sahip olan Cam Bölümü kurulur. Bölüm, cam sanatı ile ilgili teknik, estetik ve yaratıcı tasarım bilgilerine sahip her açıdan donanımlı cam tasarımcıları yetiştirilmeyi amaç edinmiştir.

Foto:3 Remzi Köklü, cam üfleme sırasında. Foto4 E.Arda, İtalyan cam sanatçısı Lucio Bucco ile, Denizli, 2011
İstanbul. 2010

Bu durumda, Cam Ocağı Vakfı ile Anadolu Üniversitesi GSF Cam Bölümü'nün orta¹k amaçlarından birisi de ülkemizde pek geçmişi olmayan Cam Sanatının olgunlaşmasına öncülük etmektedirler.

2010 yılında Anadolu Üniversitesi, GSF Cam Bölümü tarafından gerçekleştirilen, uluslar arası katılımlı uygulamalı cam sempozyumu Türkiye cam eğitimi tarihinde önemli bir dönüm noktasıdır. Sempozyumun bildiriler kitabı önemli bir temel kaynağı oluşturmuştur.

Son 10 yıl içinde, İstanbul, Ankara, İzmir gibi şehirlerimizde açılan cam sergileri cam sanatında hissedilen bir çabanın olduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin İlk Cam Festivali

6-7-8 Mayıs 2011 Tarihlerinde Denizli Belediyesi ve Karma Seramik-Cam Atölyesi işbirliği ile Türkiye'nin ilk Uluslararası Cam Festivali başarıyla gerçekleştirilmiştir. Festival ücretsiz ve halka açık olarak Denizli merkezde, Çatal Çeşme Parkı'nda, açık havada, cam sanatçılarının her birine kurulmuş uygulama çadırlarında gerçekleştirilmiştir. Festivale İtalya'dan Lucio Bubacco, İsveç'ten Julie Anne Denton, İngiltere'den Sally Carver, Avustralya'dan Christian Arnold, Türkiye'den Doç. Dr. Mustafa Ağatekin ve Ahmet Özdeniz isimli cam sanatçıları konuk olarak davet edilmişlerdir.

Foto5 L.Bucco tasarımı.

Foto.6 L. Bucco tasarımı

Foto.7Christian Arnold

Festivalin ilk gününden son gününe kadar davet edilen sanatçılar alevle şekillendirme uygulama gösterileri yapmışlar, izleyiciler cam boncuk yapımı denemesi aktivitesine katılmış, çocuklar için yüz boyama ve Karma atölyesinin uygulaması olan cam şişe boyama aktiviteleri gerçekleştirilmiş, yaptıkları şişe boyama uygulamalarını pişirimleri gerçekleştirildikten sonra çocuklara hediye edilmiş, evlerine götürmüşlerdir. Dokuyan Kristal'den Muammer Dokuyan canlı bardak dekor uygulamaları yapmış, birçok katılımcıya bardağın üzerine işlediği desenleri veya kişilerin isimlerini bezemiş ve hediye etmiştir. Anadolu Üniversitesi'nin farklı bir cam tekniği olan 'patte de verre' uygulaması ve fizyon fırınının belli bir sıcaklıkta açılması ile bal kıvamındaki cama " cam tarama" uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Alevle şekillendirme uygulamaları devam ederken, konferans salonunda ise sanatçıların konferansları gerçekleşmiş, sözün ve görselin buluşması ile katılımcılar derin ölçüde cam ve sanatı konusunda bilgilendirilmişlerdir. Anadolu Üniversitesi Cam Bölüm Başkanı Mustafa Ağatekin, Denizli Cam Genel Müdürü Mehmet Babuş, İsveçli cam sanatçısı Julie Anne Denton, Avustralyalı cam sanatçısı Christian Arnold ve endüstri ürünleri tasarımcısı Oya Akman Şenocak verdikleri konferanslar camın tarihi, gelişimi, ülkemizdeki serüveni, süreci, yapım teknikleri üzerine sunumları ile bizlere ciddi kazanımlar sağlamışlardır.

Festival bünyesinde düzenlenen CAM Sergisi 'nde Ahmet Özdeniz, Asanni, Camekan Atölyesi , Christian Arnold, Ebru Susamcıoğlu Yücel, Yrd. Doç. Dr. Ekrem Kula, Emel Vardar, Erkin Saygı-Ruhcan Topaloğlu Cam Atölyesi, Araş. Gör. Esin Küçükbiçmen, Fatih Duruerk, Gaye Döşer, Heyacan Ural, İnci Karakaş, Julie Anne Denton, Köksal Türker, Lale Özer, Araş. Gör. Mehmet Aydın, Mehmet Kömürcü, Menekşe Bilgiç, Merve Yörükçü, Doç. Dr. Mustafa Ağatekin, Ömür Duruerk, Özlem Ercan, Sally Carver, Semrin Korkmaz, Tülin Akgül, Yeşim Sanatçı ve Anadolu Üniversitesi Cam Bölümü öğrencilerinin eserleri yer almıştır. Denizli Cam ise sergiyi Çeşm-i Bülbül arşivinden seçkin parçalar ile renklendirmiştir.

Foto:8 Mustafa Ağatekin, cam çekme.

Foto:9 Ergün Arda, sıcak cam çekerken.

Festival kapsamında birbirinden yaratıcı eserlerin nasıl yapıldığının uygulamalı olarak anlatıldığını belirten Festivalin organizatörü Ömür Duruerk, “Türkiye’de cam sanatının daha da geliştirilmesini amaçladık. Yaptığımız çalışmaların devamının geleceğini ümit ediyorum. Denizli’nin en güçlü simgelerinden olan Denizli Horozu’nu tamamen 2200 adet cam boncuklardan oluşturarak, 180cm yüksekliğinde ve 120cm eninde bir cam boncuk rölyef pano imal ettik. Bu çalışmanın tamamlanmasında uluslararası sanatçılardan vatandaşlara kadar birçok kimsenin katkısı var” açıklamalarında bulundu. Bir sonraki festivalin 2013 tarihinde gerçekleştirilmesi kararı alınmıştır. Katkı sağlayanları, emeği geçenleri tebrik ederim, iyi ki varlar ve iyi ki bunu yaptılar.

Foto.10. Ergün ARDA, cam sarhoş kadeh,
cam torna tekniği.

Foto:11 Haldun Usta, cam torna tekniği

Lüleburgaz’da cam sergisi

Bir cam sergisinden daha bahsetmek gerek. Kırklareli, Lüleburgaz’da 12 Mayıs 2011 tarihinde, Mimar Sinan’ın güzel eserlerinden biri olan Sokullu Mehmet Paşa Camii Sıbyan Mektebi’nde bir cam sergisi açılmıştır. Lüleburgaz Kültür ve Sanat Derneği tarafından açılan bu sergi de fizyon tekniği kullanılarak yapılan çalışmalar sergilenmiştir. Ortaya çıkan eserler Lüleburgaz Belediyesi’nin 2009’da kurmuş olduğu seramik ve cam atölyesinde çalışılmıştır. Kasım ile Mayıs ayları arasında 03-70 yaş arası öğrencilerle yapılan cam eserler cam sanatının tanıtılması ve yaygınlaşması açısından önemlidir. Fizyon ve cam derslerini veren ve sergiye büyük emek harcayan Pınar Çıdar’ı tebrik ediyorum, devamını diliyorum.

Sonuç olarak, 2010 Camgeren sempozyumu, Denizli Cam Festivali, İzmir, Ankara, İstanbul ve Lüleburgaz’da açılan cam sergileri cam sanatı konusunda ülkemizde ciddi bellek oluşturmaya başlamıştır. En önemli eksiklik ise cam eserlerin ödüllendirilmesi konusunda ciddi bir eksikliğin olmasıdır. Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı heykel veya seramik konusunda yarışmalar düzenlemektedir, Bakanlığın cam sanatı konusunda bir kategori belirleyerek yarışma düzenlemesini öneriyorum. Bu cam sanatının ve eser üretiminin gelişimine ciddi katkı sağlayacağı kanaatindeyim. Sanat insanı mutlak gerçeğe götüren yollardan biridir. Hoşçakalın.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, GSF, Seramik Bölümü, Öğr. Gör. Ergün ARDA

KAYNAKÇA

Fevziye Eker Güneş, Anadolu Üniversitesi GSF, Camgeran 2010 Uluslar arası Katılımlı Uygulamalı Cam Sempozyumu Bildiri Kitabı)
Mehmet Rabuş, Denizli Cam Festivali, Sunum metninden alıntı, 2011
Önder Küçükerman, Göz Boncuğu, Türkiye Turing Otomobil Kurumu, 1987, İstanbul.
www.anadolu.edu.tr
www.camocagi.org
www.mimarsinanarts.com